

Dulf

Jos Rouw

Dulf

roman

Ezo Wolf | Sint Pancras

Wij zijn overkanten

– Cees Nooteboom, *De doden zoeken een huis* (1956)

Je zou alles zowel letterlijk als symbolisch kunnen nemen en dat doen we hier. Dan kunnen de verhalen in elkaar overlopen van de werkelijkheid naar erbuiten en weer terug. Dan ontstaan er gaten in wat we zien als ons bestaan. Kunnen de regels gebogen worden.

– broeder Dieleman, voorwoord bij *komma* (2018)

© 2024 Jos Rouw

© 2024 Ezo Wolf Uitgevers, Sint Pancras

Vormgeving: Studio L.E.O., Alkmaar

Omslagfoto: Johan Klein, Terneuzen

ISBN: 9789083444147

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

ezowolf.nl

Vera rijdt de stad uit en de polder in, een korte wereldreis. Het raampje aan de bestuurderskant van haar kleine rode Mazda heeft ze voor de helft opgedraaid. Het lome gesuis dempt de muziek van haar autoradio grotendeels, maar Vera blijft meezingen.

Ze zingt altijd als ze alleen is.

Ze kijkt opzij, tussen de bomen door, naar een boerderij met een langwerpige schuur. De groene, houten deuren reiken tot aan het grauwe dak. Ze nadert een kruispunt en laat haar gaspedaal los, al is er niemand te bekennen. Ze is hier altijd voorzichtig, de Reuzenhoeksedijk heeft iets indrukwekkends. Het is een lange, rechte weg met aan beide kanten twee rijen hoge populieren. Ze staan allemaal vol in het blad. Het is eind mei. Alles wat nu nog niet bloeit, zal dat binnenkort doen.

De dijk begint aan de rand van Terneuzen en eindigt op de Reuzenhoek, waar Vera naar de lagere school ging. Ze rijdt het gehucht binnen. De school bevindt zich links van haar. Ze ziet het gebouw nauwelijks omdat ze de bocht naar rechts neemt, maar dat maakt voor haar herinneringen niet uit.

Het was een ochtend in de eerste helft van de jaren zeventig. Het nieuwe schooljaar was net begonnen. Zoals vaker in de ochtendpauze was ze met een paar klasgenootjes gaan kijken bij het kleine huis naast het schoolplein. Het huis van Wannes Ameling, die daar in zijn eentje woonde, tuinbroeken droeg en op tabak liep te kauwen. Het was interessant om er te gaan kijken omdat hij regelmatig een van zijn kippen slachtte in zijn tuin. Een keer had de poort opengestaan. Een kip zonder kop was de tuin uit gelopen en op het schoolplein beland. De kinderen gilden. Picavet, hun leraar, was de zandbak in gestruikeld toen hij achter de kip aan rende. Maar deze keer was er niets te zien geweest en was Vera gaan spelen op het plein.

Ze werd plotseling uit haar spel getrokken toen ze een jongen naar haar zag wijzen.

‘Waarom ben jij eigenlijk zo bruin?’ riep hij.

Wie was dat? Het was een kleine polderschool, verschillende klassen zaten bij elkaar in één lokaal, maar deze jongen herkende ze niet. Hij was ouder dan zij. Misschien zat hij in de vijfde of zesde klas.

‘Ja, waarom ben jij zo bruin?’ blaatte een andere jongen.

Vera zag de blikken van de kinderen veranderen. Alsof ze iets hadden geproefd dat onverwachts zuur was. Er vormde zich een groepje dat naar haar stond te roepen.

Ze was zich nooit bewust geweest van haar huidskleur, de tint van haar moeder uit Indonesië, die in Rotterdam woonde. Even bekeek Vera haar eigen armen en handen alsof ze van een vreemde waren. Toen keek ze naar alle ogen die op haar waren gericht.

De jongen liep naar Vera toe. ‘Volgens mij hoor jij hier helemaal niet,’ zei hij.

Vera voelde haar ademhaling sneller worden. Ze zocht naar woorden. Om haar heen hing een stilte die leek te zwellen.

‘Ik hoor hier echt wel,’ zei ze. ‘Ik kom hier gewoon vandaan.’

‘Onzin.’ De jongen liep op haar af. ‘Jij bent een buitenlander.’

Vera zag meer kinderen dichterbij komen en kreeg het benauwd. Wat kon ze zeggen dat ze niet al had gezegd? Ze kwam hier vandaan. Ze was de dochter van Leunis de Clerck, de havenmeester.

De jongen stond nu pal voor haar en keek haar dreigend aan. Vera duwde hem met beide handen omver en ging ervandoor. De meeste kinderen op het plein begonnen te schreeuwen. Toen de jongen over-eind kwam en achter Vera aan rende, renden ze mee. Het schoolplein af en de dijk op. Vera hoopte dat Wannes Ameling buiten was, dat zijn poort openstond, maar helaas. Onder het grijze ochtendlicht rende ze rechtdoor, de Reuzenhoek uit. Pas bij het laatste huis durfde ze om te kijken naar de groep. Een paar kinderen waren afgehaakt, de meeste kwamen nog steeds joelend achter haar aan.

‘Bruine boon!’ riep er één. Andere kinderen hadden hardere woorden.

Vera volgde de weg naar Hoek van de Dijk, het gehucht op de hoek van de dijk. Daar ging ze linksaf richting de Kwakkel, een landschap van buurtschappen – stukken en brokken van de samenleving, die er deel van uitmaken en er toch los van staan.

Vera voelde dat ze steeds langzamer ging. Met haar rechterhand duwde ze op haar milt. Ze keek om. De groep was uitgedund maar nog dreigend genoeg en kwam dichterbij.

‘Blijf eens staan als je durft,’ zei de jongen. Hij leidde de groep nog steeds.

Een ander zei: ‘Je vader is geeneens bruin!’

Vera wilde iets terugroepen, van zich af bijten. Maar ze was buiten adem. Ze voelde de koele wind die van de Westerschelde kwam en het najaar al met zich mee leek te dragen. Ze keek nu elke paar meter om. Haar achtervolgers kwamen dichterbij.

‘Poepchinees!’

Ze was uitgeput en aangedaan. Ze dacht aan wat haar vader zou zeggen. Stel je niet aan, geef ze op hun donder. Ze probeerde haar tranen te verdringen.

Het geluid van een brommer kerfde in de lucht. Vanaf Hoek van de Dijk kwam er iemand achter hen aan. Vera vermoedde dat de jongen en zijn volgers eerder bij haar zouden zijn dan de brommer. Ze durfde niet meer achterom te kijken en concentreerde zich op de eerste huizen van de Kwakkel die langzaam groter werden. Aan de linkerkant stonden arbeiderswoningen tegen de dijk aan, rechts waren boerderijen te zien. Ergens links woonde Eggetje, een knecht van een van de boeren. Ze had hem nog nooit gezien, maar ze kende hem wel. Er werd over hem gezegd dat hij zich nooit waste.

‘Geef het nou maar op!’

Vera voelde haar zeurende milt.

‘Neger!’

De jongen was haar nu tot op twee meter genaderd. Vera voelde dat ze leeg was en dat de harde dijk haar naar zich toe trok. Ze keek naar rechts en besloot dat het haar enige optie was. Ze rende de berm in en sprong in de sloot. Het koude water spatte omhoog. Ze voelde hoe de modder vlekken maakte op haar wangen.

De jongen stond hijgend te kijken vanaf de dijk. De rest draalde wat achter hem. ‘Sukkel,’ zei hij. ‘Domme zwarte.’

Achter hem stopte meester Picavet op zijn lage, oranje brommer. Hij droeg een open helm. Hij stapte af met een zware frons op zijn gezicht en vroeg wat dit allemaal moest voorstellen. Met zijn handen in zijn zij wachtte hij op een antwoord.

‘We deden een wedstrijdje, meester,’ zei de jongen.

‘Niet waar,’ zei Vera. ‘Ze noemden me poepchinees en neger en domme zwarte.’

Vanuit de sloot keek ze naar Picavet en de jongens alsof ze haar publiek waren en zij tegen haar zin een voorstelling moest geven. Ze boog voorover, pakte een handvol modder uit de sloot en gooide het naar de jongen.

‘Vera!’ zei Picavet.

Hij keek hulpeloos naar de kinderen, leek ineens te beseffen dat hij de autoriteit in het gezelschap was en instrueerde de jongens om terug naar de Reuzenhoek te lopen.

Vera klom uit de sloot. Met de achterkanten van haar handen veegde ze haar wangen droog. ‘*Hodtomme.*’

‘Ho ho,’ zei Picavet. ‘Laten we de Heer erbuiten?’

‘Nou, door de Heer zie ik er toch zo uit?’

Het slootwater droop van haar kleren. Picavet zuchtte. Hij zei dat de jongens terug naar school moesten lopen en net als de rest van de klas zelfstandig verder moesten werken. Hij stapte op zijn brommer en gebaarde dat Vera achterop moest klimmen. Ze reden de Kwakkel door en volgden de dijk naar het volgende kluitje huizen. Poonhaven. Daarachter, in de kaarsrechte Poonstraat, stonden nog twee huizen. Afgezonderd maar in elkaars gezelschap, als monniken. In het eerste huis woonde Vera met haar familie.